

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника,
доктор економічних наук, професор

Валентина ЯКУБІВ

“21” жовтня 2025 р.

ВИТЯГ

з протоколу № 1 від 17 жовтня 2025 року фахового семінару
кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Карпатського національного
університету імені Василя Стефаника

ПРИСУТНІ:

Кондур Оксана Созонтівна – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету – голова семінару;

Вербещук Світлана Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – секретар семінару.

Струк Анна Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – науковий керівник, член семінару;

Луцан Надія Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Романишин Руслана Ярославівна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Будник Олена Богданівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Коваль Петро Миколайович – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти – член семінару;

Червінська Інна Богданівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій -- член семінару;

Клепар Марія Василівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій -- член семінару;

Максименко Наталія Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Бай Ігор Богданович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Барило Світлана Богданівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій – член семінару;

Довбенко Світлана Юріївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій -- член семінару;

Матвеева Наталія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та освітніх інновацій -- член семінару;

Кирста Наталія Романівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та спеціальної освіти – член семінару.

З присутніх – 8 докторів педагогічних наук та 7 кандидатів педагогічних наук – фахівці за профілем представленої дисертації.

Головуючий на фаховому семінарі доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету – Кондур Оксана Созонтівна.

СЛУХАЛИ:

1. Інформацію про дисертацію та здобувача

Дисертантка Дубляк Оксана Олександрівна, аспірантка 4 року навчання денної (державної) форми навчання за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями). Дисертація на тему «Методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями).

Тема дисертаційної роботи «Методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти» затверджена на засіданні Вченої ради ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол №3 від 03.11.2020 року).

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Струк Анна Василівна.

2. Виступ здобувачки Дубляк Оксани Олександрівни:

Шановна Головуюча, присутні члени методологічного семінару! Вашій увазі пропонуються результати дисертаційного дослідження з теми «Методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти».

Сучасні перетворення, що відбуваються в нашій державі, вимагають появи нових освітніх парадигм, концепцій, орієнтованих на демократизацію і гуманізацію педагогічного процесу в закладах середньої освіти.

Стратегія підвищення якості національної освіти, реалізація її компетентнісної парадигми, динамічний поступ інформаційного суспільства актуалізують проблему модернізації освітнього процесу із застосуванням засобів медіаосвіти, спрямованих на формування успішного мовця, розвиток і саморозвиток учня, який володіє системою знань, розвиненими комунікативними та творчими здібностями. У цьому контексті активне залучення медіаосвітніх технологій на уроках української мови для формування монологічної компетентності активізує процес пізнавальної діяльності учнів, зміцнює їхню мотивацію до навчання, забезпечує належний рівень мовленнєво-комунікативного спілкування.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні й апробації педагогічних умов формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти.

Об'єкт дослідження – освітньо-мовленнєва діяльність учнів початкової школи.

Предмет дослідження – зміст та експериментальна методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти.

Завдання дослідження:

1. Визначити сутність і структуру феномена «формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти»; уточнити поняття «компетентність», «монологічне мовлення», «монологічна компетентність», «медіаосвіта».

2. Визначити критерії, показники і схарактеризувати рівні сформованості монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти.

3. Визначити й експериментально апробувати педагогічні умови формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти.

4. Розробити й експериментально апробувати лінгводидактичну модель та методику формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти.

Дозвольте ознайомити з результатами наукового пошуку.

Відповідно до першого завдання визначено сутність і структуру феномена «формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти».

Дефініцію дефініції «формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти» розглядаємо, як процес набуття та закріплення необхідних знань, умінь і навичок монологічного мовлення учнями початкової школи, на основі використання медіазасобів як інструментів для поєднання навчального матеріалу із зоровим (слуховим) їх сприйняттям.

Уточнено поняття «компетентність», «монологічне мовлення», «монологічна компетентність», «медіаосвіта».

Компетентність – це інтегрована здатність, що характеризує готовність особистості використовувати сукупність знань, умінь, навичок, в мовленнєво-комунікативній діяльності та формується в результаті засвоєння молодшими школярами різних видів компетенцій (мовленнєва, комунікативна, монологічна).

Під монологічним мовленням розуміємо усну форму мовлення в основі якої лежать і самостійний мотив, і самостійний задум, що мають бути досить стійкими, становлять єдину замкнену структуру. До монологічних висловлювань відносять мовленнєві одиниці понадфазового рівня: опис, розповідь, міркування.

Монологічна компетентність визначаємо як здатність учнів реалізовувати усномовленнєву комунікацію у монологічній формі в конкретних ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання, що передбачає сформованість мовленнєвої комунікативної і монологічної компетенцій в конкретних ситуаціях.

Медіаосвіта – це частина освітнього процесу початкової школи, спрямованого на формування в учнів медіаграмотності, підготовки дитини до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, включаючи як

традиційні, так і новітні медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Відповідно до другого завдання визначені критерії, показники, рівні сформованості монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти. Серед них: структурно-композиційний із показники: (уміння будувати різні типи монологу (розповідь, опис, міркування); уміння будувати монологічне висловлювання за чіткою структурою, виділяючи основні елементи; уміння створювати прості медіапродукти); комунікативно-продуктивний із показники: (уміння будувати монологічні висловлювання на основі медіатекстів; уміння будувати монологічне висловлювання з опорою на медіаматеріали; уміння використовувати виражальні засоби мовлення); комунікативно-креативний із показники: (уміння будувати творчі монологічні висловлювання різних типів за створеними медіапродуктами; уміння створювати власні медіатексти за змістом коміксів; уміння створювати монологічні висловлювання з урахуванням ситуації спілкування). До кожного критерію і показника було дібрано серію діагностувальних завдань, спрямованих на виявлення рівнів сформованості монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти: високий, достатній, середній, низький.

Відповідно до третього завдання науково обґрунтовано педагогічні умови формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти, що сприяло її успішній реалізації: наявність позитивних емоційних стимулів у формуванні монологічної компетентності засобами медіаосвіти; залучення учнів до активної мовленнєвої діяльності монологічного спрямування; створення медіасередовища для формування монологічної компетентності в початковій школі.

Відповідно до четвертого завдання дослідження розроблено й експериментально апробовано модель та методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти з відповідними етапами: комунікативно-збагачувальний комунікативно-діяльнісний і комунікативно-творчий.

Метою першого – комунікативно-збагачувального – етапу було ознайомлення учнів із різними типами монологу (розповідь, опис, міркування) та його структурними елементами (зачин, основна частина та кінцівка). На цьому етапі учні могли тренуватися в уміннях будувати монологічні висловлювання з дотриманням його структури; складати монолог за планом, з опорою на медіаматеріали; добирали до монологічних висловлювань заголовки.

На другому – комунікативно-діяльнісному – етапі стимулювали учнів до побудови монологічного висловлювання на основі медіатекстів та з опорою на медіаматеріали. На цьому етапі в учнів формували уміння використовувати засоби міжфразового зв'язку, що сприяли забезпеченню загального композиційного ілюстрування певного типу мовлення. Важливою була робота з медіаматеріалами на основі якої учні будували тексти різних типів.

Третій – комунікативно-творчий – етап передбачав самостійне використання учнями різних типів монологу у власному усному мовленні. На цьому етапі передбачалося залучення учнів до активної мовленнєвої діяльності монологічного спрямування із використанням медіапродуктів, самостійне складання учнями монологів за створеними медіапродуктами.

Розроблена й апробована експериментальна методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти передбачала комплексну реалізацію визначених педагогічних умов.

Розроблено і впроваджено систему вправ («Озвуч SMS-ку», «Знайомство з коміксами», «Продовж історію», «Створюємо медіаісторію», «Медіаексперт», «Дивовижні історії», «Творчі асоціації», «Погляд у минуле – життя без техніки,» «Медіакуб»); ігор («Медіадетектив», «Словесне малювання», «Один день із життя...», «Казковий мікс», «Мультиплікаційна історія», «Озвуч мультфільм», «Подорож у чарівний світ казки», «Розкажи по-своєму», «У кадрі – я!», «Віртуальний доповідач», «Екранна історія»); проект («Медіастудія», «Медійна скриня», «Авторське телебачення») тощо.

Результати прикінцевого зрізу підтвердили ефективність запропонованої експериментальної методики формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти. Так, якщо на констатувальному етапі високий рівень сформованості монологічної компетентності було виявлено тільки у 7,7% учнів в ЕГ та 6,9% – у КГ, то на прикінцевому етапі високого рівня досягли 22,3% учасників ЕГ (у КГ – 12,4%). Достатній рівень продемонструвало 33,9% учнів ЕГ (було 15,1%), у КГ – 23,9% (було 15,0%). Задовільний рівень залишився в ЕГ у 22,3% учнів (було 32,2%), а в КГ – у 28,5% учнів (було 32,5%). Низький рівень зберігся у 21,5% школярів ЕГ (було 45,0%) і 35,2% – КГ (було 45,6%).

Суттєвість і не випадковість позитивних змін в експериментальних групах доведено методами математичної статистики (за критерієм Пірсона), що дозволило стверджувати: завдання дослідження виконано, мета досягнута.

В дисертації зроблено наступні висновки:

1. Під монологічним мовленням розуміємо усну форму мовлення в основі якої лежать і самостійний мотив, і самостійний задум, що мають бути досить стійкими, становлять єдину замкнену структуру. Монологічне мовлення, як мовлення однієї особи, потребує розгорнутості, повноти, чіткості і взаємозв'язку окремих частин розповіді, вміння мовця зосередити свою думку на головному, не захоплюватися деталями, водночас говорити емоційно, жваво, образно. До монологічних висловлювань відносять мовленнєві одиниці понадфазового рівня: опис (повідомлення про факти дійсності, що існують одночасно); розповідь (повідомлення про факти, які відбуваються в певній послідовності); міркування (повідомлення про факти дійсності, що існують у причинно-наслідкових зв'язках).

Компетентність – це інтегровану здатність, що характеризує готовність особистості використовувати сукупність знань, умінь, навичок, в мовленнєво-комунікативній діяльності та формується в результаті засвоєння молодшими школярами різних видів компетенцій (мовленнєва, комунікативна, монологічна).

Монологічна компетентність – це здатність учнів реалізовувати усномовленнєву комунікацію у монологічній формі в конкретних ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання, що передбачає сформованість мовленнєвої комунікативної і монологічної компетенцій в конкретних ситуаціях.

Монологічна компетенція передбачає сформованість монологічних умінь, що забезпечують уміння учня адекватно й доречно використовувати мову в конкретних ситуаціях, застосовувати при цьому як мовні, так і інтонаційні засоби виразності.

Медіаосвіта – це частина освітнього процесу початкової школи, спрямованого на формування в учнів медіаграмотності, підготовки дитини до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, включаючи як традиційні, так і новітні медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Метою медіаосвіти є формування в учнів конкретних знань, вмінь і навичок, що дають змогу свідомо й активно відбирати інформацію зі ЗМІ, оцінювати її якість, розвивати критичне мислення й комунікативні здібності, самовиражатися за допомогою медіа, а також використання медійних засобів як інструментів для навчання монологічному мовленню.

Медіакомпетентність - це здатність учня орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти і оперувати інформацією, правил цифрової медіакомунікації, користуватися найновішими медіа-засобами, різноманітною довідковою літературою тощо. Аналіз медіатехнологій засвідчив, що їх використання в навчанні сприяє активного залучення учнів в навчальний процес і управління ним. активного залучення учнів в навчальний процес і управління ним.

Уточнено сутність дефініції «формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти» як процес набуття та закріплення необхідних знань, умінь і навичок монологічного мовлення учнями початкової школи, на основі використання медіазасобів як інструментів для поєднання навчального матеріалу із зоровим (слуховим) їх сприйняттям.

Медіазасоби мають потужний освітній потенціал для оптимізації процесу навчання монологічного мовлення учнів початкових класів.

2. У процесі дослідження було визначено критерії та показники рівнів сформованості монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти, з-поміж них: структурно-композиційний (показники: уміння будувати різні типи монологу (розповідь, опис, міркування); уміння будувати монологічне висловлювання за чіткою структурою, виділяючи основні елементи; уміння створювати прості медіапродукти); комунікативно-продуктивний (показники: уміння будувати монологічні висловлювання на основі медіатекстів; уміння будувати монологічне висловлювання з опорою на медіаматеріали; уміння використовувати виражальні засоби мовлення); комунікативно-креативний (показники: уміння будувати творчі монологічні висловлювання різних типів за створеними медіапродуктами; уміння створювати власні медіатексти за змістом

коміксів; уміння створювати монологічні висловлювання з урахуванням ситуації спілкування).

До кожного критерію і показника було дібрано серію діагностувальних завдань, спрямованих на виявлення рівнів сформованості монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти: високий, достатній, середній, низький.

3. Педагогічними умовами формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти виступили: наявність позитивних емоційних стимулів у формуванні монологічної компетентності засобами медіаосвіти; залучення учнів до активної мовленнєвої діяльності монологічного спрямування; створення медіасередовища для формування монологічної компетентності в початковій школі.

4. У дослідженні розроблено й експериментально апробовано модель і методику формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти. Експериментальна модель реалізовувалася поетапно (комунікативно-збагачувального комунікативно-діяльнісний і комунікативно-творчий етапи).

Метою першого – комунікативно-збагачувального – етапу було ознайомлення учнів із різними типами монологу (розповідь, опис, міркування) та його структурними елементами (зачин, основна частина та кінцівка). На цьому етапі учні могли тренуватися в уміннях будувати монологічні висловлювання з дотриманням його структури; складати монолог за планом, з опорою на медіаматеріали; добирали до монологічних висловлювань заголовки.

На другому – комунікативно-діяльнісному – етапі стимулювали учнів до побудови монологічного висловлювання на основі медіатекстів та з опорою на медіаматеріали. На цьому етапі в учнів формували уміння використовувати засоби міжфразового зв'язку, що сприяли забезпеченню загального композиційного ілюстрування певного типу мовлення. Важливою була робота з медіаматеріалами на основі якої учні будували тексти різних типів.

Третій – комунікативно-творчий – етап передбачав самостійне використання учнями різних типів монологу у власному усному мовленні. На цьому етапі передбачалося залучення учнів до активної мовленнєвої діяльності монологічного спрямування із використанням медіапродуктів, самостійне складання учнями монологів за створеними медіапродуктами.

5. Результати прикінцевого зрізу підтвердили ефективність запропонованої експериментальної методики формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти. Так, якщо на констатувальному етапі високий рівень сформованості монологічної компетентності було виявлено тільки у 7,7% учнів в ЕГ та 6,9% – у КГ, то на прикінцевому етапі високого рівня досягли 22,3% учасників ЕГ (у КГ – 12,4%). Достатній рівень продемонструвало 33,9% учнів ЕГ (було 15,1%), у КГ – 23,9% (було 15,0%). Задовільний рівень залишився в ЕГ у 22,3% учнів (було 32,2%), а в КГ – у 28,5% учнів (було 32,5%). Низький рівень зберігся у 21,5% школярів ЕГ (було 45,0%) і 35,2% – КГ (було 45,6%). Статистичну

значущість і не випадковість позитивних зрушень в експериментальній групі доведено застосуванням розрахунку за критерієм (Chi-Square) Пірсона.

3. Запитання до здобувача по темі дисертації:

Луцан Н.І., доктор педагогічних наук, професор – За структурно-композиційний критерій Ви визначаєте показник «уміння будувати монологічне висловлювання за чіткою структурою, виділяючи основні елементи». За якою методикою ви його діагностували?

Відповідь: Дякую. Для діагностики уміння будувати монологічне висловлювання за чіткою структурою, виділяючи основні елементи учням пропонували скласти висловлювання трьох типів за наданою схемою, дотримуючись структури висловлювання: зачин, основна частина, кінцівка.

Діагностика такої обізнаності здійснювалася шляхом підрахунку правильних відповідей. Учень будував висловлювання усіх трьох типів з дотриманням структури – 10 балів (високий рівень); допускав незначних помилок в побудові одного типу висловлювання – від 9 до 8 балів (достатній рівень); допускав незначних помилок в побудові двох типів висловлювання – від 7 до 5 балів (задовільний рівень); без допомоги дорослого правильно будують лише розповідь, дотримуючись структури її побудови – від 4 до 0 балів (низький рівень).

Клепар М.В., доктор педагогічних наук, професор – Як здійснювалася Вами підготовка вчителів до експериментального навчання?

Відповідь: Дякую за запитання. Дякую. Безпосередньо формувальному етапу експериментальної методики передував підготовчий етап, метою якого була підготовка вчителів до експериментальної роботи на методичному семінарі. Учителям були прочитані лекції з тем: «Характеристика монологічного мовлення»; «Навчання молодших школярів будувати монологічні висловлювання різних типів»; «Використання медіапродуктів у навчанні монологічному мовленню учнів початкової школи»; «Роль вчителя у формуванні монологічної компетентності учнів»; «Медіаосвіта та медіаграмотність учнів початкової школи».

Зазначимо, що проведена робота мала не лише теоретико-інформаційний характер, а й реалізовувала практичні завдання шляхом проведення: бесід, брейстормінг, дискусії «Медіаосвіта та медіаграмотність: освітні категорії та виклик часу», «Візуальні засоби масової комунікації»; семінари з тем: «Діти і гаджети», «Цифровізація освіти».

Вчителі обговорювали такі питання: «Особливості поведінки у віртуальному медіа середовищі», «Етикет віртуального спілкування», «Вплив інтернет-ігор на розвиток молодшого школяра», «Чи доцільно формувати медіакультуру у дітей молодшого шкільного віку?», «Вплив медіаосвітніх технологій на розвиток монологічного мовлення учнів».

Підсумком проведеної роботи було створення методичного портфолію та електронного кейсу вчителів, які брали участь в семінарі.

Будник О.Б., доктор педагогічних наук, професор – На комунікативно-діяльнісному етапі для створення інтерактивних вправ Ви використовували цифрових платформи. Розкрийте її зміст.

Відповідь: У своєму дослідженні ми послуговувалися сервісом LearningApps, який дозволяє легко створювати завдання на основі шаблонів. За допомогою цього сервісу ми створювали власні вправи на навчання монологічному мовленню, додавати текст, зображення, звук, відео. Такі вправи сприяли розвитку критичного та творчого мислення, формували комунікативні навички та монологічну компетентність.

Також ми послуговувались технологією створення ментальних карт. Mind Maps – це унікальна технологія роботи з інформацією, спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем. Ментальні карти поділяються на три види: детальні (повна інформація); схематичні (подані ключові ідеї); символічні (використання малюнків, знаків, зображень). В експерименті нами використовувалися всі види ментальних карт.

Червінська І.Б., доктор педагогічних наук, професор – В темі Вашого дослідження заявлено поняття «монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти». Що Ви вкладаєте в зміст цього поняття?

Відповідь: Дякую за запитання. У нашому дослідженні «монологічну компетентність» ми визначаємо як здатність учнів реалізовувати усномовленневу комунікацію у монологічній формі в конкретних ситуаціях спілкування відповідно до комунікативного завдання, що передбачає сформованість мовленнєвої комунікативної і монологічної компетенцій в конкретних ситуаціях.

Компетентність розглядається нами як комплексна характеристика особистості, яка включає суму знань, навичок та відносин, що дають змогу ефективно здійснювати певну діяльність. На кожному віковому етапі компетентність має орієнтовні показники розвитку особистості. Нас передусім цікавило формування монологічної компетентності учнів початкової школи.

Під монологічним мовленням розуміємо усну форму мовлення в основі якої лежать і самостійний мотив, і самостійний задум, що мають бути досить стійкими, становлять єдину замкнену структуру. До монологічних висловлювань відносять мовленнєві одиниці понадфазового рівня: опис, розповідь, міркування.

Медіаосвіта – це частина освітнього процесу початкової школи, спрямованого на формування в учнів медіаграмотності, підготовки дитини до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, включаючи як традиційні, так і новітні медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

Вербещук С. В. – кандидат педагогічних наук, доцент – Скажіть, будь ласка, чи проводилось вами анкетування вчителів початкових класів і до яких висновків Ви прийшли опрацювавши анкети?

Відповідь. Дякую за запитання. Так, проводилось. У процесі анкетування з'ясувалося, що, незважаючи на практичний досвід роботи в школі, вчителі недостатньо обізнані з можливістю використання медіаосвіти задля розвитку монологічного мовлення молодших школярів. Опитані не володіють достатнім рівнем знань, щодо застосування і використання медіаосвіти у початковій школі.

Більшість учителів не усвідомлюють значущості застосування медіаресурсів у своїй педагогічній діяльності.

Наприклад, на запитання: «Які медіаосвітні технології Ви використовуєте з метою розвитку монологічного мовлення?» відповідь учителів була такою: «аудіовізуальні», «телевізійні», «комп'ютерні та інтернет-технології» – 28%; «друковані», «мультимедіа» – 25%; 47% респондентів дали заперечну відповідь або утрималися від відповіді, очевидно, не усвідомлюючи важливості використання медіаосвітніх технологій у формуванні монологічної компетентності учнів початкової школи.

Кирста Н. Р. – кандидат педагогічних наук, доцент – Які мовленнєві вправи були використані Вами на комунікативно-збагачувальному етапі?

Відповідь: Дякую. На першому (комунікативно-збагачувальному) етапі, ми розробили систему ігрових мовленнєвих вправ та ігрових мовленнєвих ситуацій які сприяли побудову школярами різних типів висловлювань: опису, розповіді, міркування та ознайомленню учнів із структурними компонентами тексту.

Для експериментального дослідження ми послуговувалися класифікацією вправ та завдань М. Вашуленка: вправи на відбір медіапродукту (оберіть ту світлину, яка відповідає тексту), його аналіз (дайте відповіді на запитання), інтерпретацію (як ви розумієте отриману інформацію); створення (створіть медіапродукт за отриманим враженням); – передачу інформації тощо. Уважаємо, що застосування таких вправ дасть змогу вчителю цілісно сформувавши медіакомпетентність молодших школярів.

Для розвитку монологічного мовлення на першому етапі було розроблено систему таких мовленнєвих вправ: тренувальні – композиційні («Озвуч SMS-ку», «Знайомство з коміксами», «Поєднай») і конструктивні («Продовж історію», «Мій настрій».); комунікативні («Створюємо медіаісторію», «Медіаексперт»).

Кондур О. С. – доктор педагогічних наук, професор – На яких етапах дослідження у процесі навчання учнів проводилась робота з медіа?

Відповідь: У процесі навчання молодших школярів монологічному мовленню робота з медіа здійснюється на кожному етапі експерименту. Так, на першому етапі дослідження передбачали використання візуальних медіа для вдосконалення навички складання розповідей, описів, міркувань за візуальними медіапродуктами (малюнком, світлиною, картиною, коміксами) та аудіовізуальними (мультфільмом) з метою розвитку усного монологічного мовлення молодших школярів.

На другому етапі експерименту вчили будувати монологічні висловлювання за чіткою структурою, виділяючи основні елементи, виокремлюючи цікаву для себе інформацію, висловлення власних поглядів на події, явища, предмети, представлені в простому медіатексті.

На третьому етапі учням пропонували створювати самостійно прості візуальні медіапродукти (світлин, листівок, коміксів, книжечок, стіннівок, колажів тощо) та прості аудіовізуальних медіатекстів (відеозаписів виступу, інтерв'ю), використовуючи різні форми їх презентації.

Максименко Н. Б., кандидат педагогічних наук, доцент – В чому переваги використання цифрових технологій в навчанні монологічному мовленні?

Відповідь: Дякую. Одна з основних переваг використання цифрових технологій в навчанні монологічному мовленні обумовлено їх потенціалом для активного залучення учнів в навчальний процес і управління ним. Цифровими технологіями можна користуватися для того, щоб адаптувати навчальну діяльність під рівень компетенцій кожного окремо взятого учня, його інтересів та потреби.

Наприклад: в експерименті для навчання монологічному мовленню використовували комікси, які поєднували текст та ілюстрації. Робота з коміксами передбачала: розглядання й обговорення змісту серії сюжетних малюнків; складання за малюнками монологічне висловлювання (розповідь, опис, міркування). Учні пропонували створити комікс на задану тему та за власним задумом, проявляючи творчість. Це сприяло розвитку креативності, мовлення, а також допомагало самовиразитись через текст та образи.

Коваль П. М. – доктор педагогічних наук, професор – **Для проведення дослідження Ви обрали учнів других класів. Чим був обумовлений цей вибір?**

Відповідь: Дякую. Вибір учнів других класів пояснювався вимогами програми для початкової школи, а саме: цьому віці діти вже мають достатній словниковий запас та базові навички роботи з текстами, що дозволяє ефективно формувати монологічну компетентність засобами медіаосвіти. Відповідно до програмних вимог другокласники повинні вміти будувати короткі зв'язні висловлювання, створювати прості медіапродукти з допомогою вчителя, висловлювати свої думки та враження від простих медіатекстів.

4. Виступ наукового керівника доктора педагогічних наук, професора Струк Анни Василівни.

Дубляк Оксана Олександрівна вчасно виконувала всі розділи індивідуального плану наукової роботи в установлені терміни. Своєчасність та повнота виконання індивідуального плану аспірантки підтверджена результатами піврічної проміжної, підсумкової (річної) та заключної атестацій. Аспірантка Оксана Дубляк самостійно виконала значну частину експериментальних досліджень та опрацювала великий об'єм наукової літератури. Основні результати, отримані в ході виконання роботи в повній мірі опубліковані в наукових фахових виданнях.

Вважаю, що дисертація Дубляк Оксана Олександрівна на тему «Методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти» повністю відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 № 44 (зі змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 № 40 (зі змінами), та може бути представлена захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

5. Виступи присутніх членів семінару з оцінкою дисертації.

Д. пед. н., професор **Червінська І.Б.:** зазначила, що дисертацію виконано відповідно до затвердженого загального індивідуального плану роботи аспірантки Дубляк О.О. Зазначено, що дисертаційне дослідження присвячене актуальній проблемі стимулювання мовленнєвого та комунікативного розвитку учнів початкових класів. У цьому зв'язку основна мета початкової мовної освіти набуває особливої важливості, адже вона спрямована на формування всебічно розвиненої особистості, здатної ефективно володіти комунікативними навичками в різноманітних сферах і видах мовленнєвої діяльності.

Формулювання основних позицій дисертації дає системне уявлення про обраний аспект наукової роботи, її теоретичні та практичні засади і достатньо повно визначає зміст і логіку побудови історіографічного викладу.

Д. пед. н., професор **Луцан Н.І.:** підкреслила, що мета дослідження здобувачки чітко окреслена, конкретна та повністю реалізована у змісті дисертаційної роботи. Авторці вдалося всебічно проаналізувати процес сутність поняття «сформованість монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти», виявити основні тенденції, закономірності та чинники її трансформації упродовж досліджуваного періоду.

Результати дослідження мають значну наукову новизну, адже вперше *визначено й науково обґрунтовано* педагогічні умови формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти (наявність позитивних емоційних стимулів у формуванні монологічної компетентності засобами медіаосвіти; залучення учнів до активної мовленнєвої діяльності монологічного спрямування; створення медіасередовища для формування монологічної компетентності в початковій школі).

Д. пед. н., професор **Будник О.Б.:** відзначила перспективність результатів дослідження, які можуть бути використані в закладах фахової передвищої освіти під час розробки освітніх програм і навчальних планів підготовки вчителів початкових класів, а також з метою уточнення навчальних програм для різних освітніх рівнів; для розробки адаптативних курсів і програм; для процесу перекваліфікації та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; у процесі самоосвіти й фахового самовдосконалення вчителів; в укладанні підручників, посібників, дидактичних матеріалів, методичних рекомендацій як для вчителів початкових шкіл, так і для системи підготовки професійних педагогічних кадрів у закладах вищої освіти. Також підкреслила, що отримані відомості будуть корисними для науковців, викладачів закладів фахової передвищої та вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів початкової школи у процесі подальшого послідовного вдосконалення теорії та збагачення практики професійної підготовки.

Д. пед. н., професор **Клепар М.В.:** акцентувала увагу на тому, що у дослідженні детально висвітлено формування монологічного мовлення в початковій школі та впровадження інтегрованих курсів у навчанні молодших школярів, розкрито теоретичні засади підготовки, описано теоретико-інноваційні основи процесу формування мовленнєвої компетентності у молодших школярів. Зміст роботи розкриває проблему підготовки фахівців, молодшої генерації педагогів, які зможуть результативно втілювати ідеї інтегрованої освіти. Адже як зазначається в Концепції «Нова українська школа», реформа загальної середньої

УХВАЛИЛИ:

ПРИЙНЯТИ такий висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації:

Висновок

наукового фахового семінару кафедри початкової освіти та освітніх інновацій педагогічного факультету Карпатського національного університету імені Василя Стефаника про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти» здобувача ступеня доктора філософії Дубляк Оксани Олександрівни за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) (галузь знань 01 Освіта/Педагогіка)

1. Актуальність теми зумовлена необхідністю забезпечення активізації мовленнєвого і комунікативного розвитку учнів початкової школи. У цьому контексті актуальною є мета початкової мовної освіти – формування всебічно розвиненої особистості, яка володіє комунікативними вміннями в різних сферах і видах мовленнєвої діяльності.

Основні концептуальні підвалини удосконалення сучасної початкової освіти, зокрема формування монологічного мовлення, базуються на законодавчих та нормативних документах (Закон України «Про вищу освіту», Концепція «Нова українська школа», Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, Державні стандарти початкової, базової і повної середньої освіти). Доцільність формування медіаграмотності учнів початкової школи обґрунтована в Концепції впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція).

Стратегія вдосконалення національної освіти, впровадження її компетентнісної парадигми та швидкий розвиток інформаційного суспільства підкреслюють важливість модернізації освітнього процесу. Це вимагає активного застосування медіаосвітніх засобів, спрямованих на формування успішного мовця, а також підтримку розвитку і саморозвитку учня. Такий підхід передбачає оволодіння системою знань, розвиток комунікативних і творчих здібностей.

Сучасний підхід до мовної підготовки учнів у початковій школі вирізняється багатогранністю навчальних проєктів. Особливу увагу приділяється розвитку монологічного мовлення, що спрямоване на формування базових навичок комунікативної взаємодії. Ця підготовка базується на вихованні мовної особистості, яка досконало володіє лінгвістичними знаннями, а також здатна створювати власні висловлювання у різних формах, стилях і жанрах мовлення. Інтеграція медіаосвітніх технологій у навчальний процес на уроках української мови сприяє ефективному формуванню монологічної компетентності, активізує пізнавальну діяльність учнів, посилює їхню навчальну мотивацію та забезпечує високий рівень мовленнєвої комунікації.

В умовах сьогодення процеси глобалізації та масштабної інформатизації визначаються нові пріоритети у навчанні особистості. Сучасна людина повинна вміти знаходити та оперувати інформацією. Медіа відіграє важливу роль, як

інструмент інформаційної культури, адже впливає на світогляд, потреби та загалом стиль життя особистості. Значно оптимізують процес навчання української мови, зокрема розвитку монологічного мовлення молодшого школяра, засобами медіасвіти, використання яких зміцнює мотивацію, стимулює пізнавальну діяльність учнів, дозволяє підвищити активність та плідність мовної освіти.

Проблематика розвитку мовлення займає значне місце в сучасних наукових дослідженнях, які вирізняються комплексним підходом та багатогранністю аналізу. Теоретичні засади формування мовленнєвих навичок висвітлено у працях таких науковців, як В. Бадер, А. Богуш, Л. Варзацька, М. Вашуленко, О. Вишник, С. Дорошенко, С. Дубовик, Т. Зенченко, О. Мельничайко, С. Омельчук, Л. Паламар, М. Пентилюк, О. Савченко, О. Хорошковська та інші. Дослідження, присвячені аспектам культури мовлення, представлені в роботах Н. Бабич, І. Білодіда, К. Климової, А. Коваль, Л. Мацько, М. Пентилюк та інших. Особливості розвитку мовлення в контексті роботи з текстами розглядаються у працях Н. Будій, Л. Варзацької, М. Вашуленка, А. Галетова, І. Головка, Л. Міненко, Л. Овсієнко, Л. Порядченка, М. Стельмаховича, І. Хом'яка, Л. Шевчук та інші. Крім того, питання застосування комунікативно орієнтованого навчання обґрунтовані в роботах В. Бадера, І. Беха, Л. Бірюк, Л. Варзацької, М. Вашуленка, О. Вашуленко, Н. Голуб, Т. Губанової, Л. Калмикової, С. Карамана, К. Климової, О. Кучерук, Г. Лещенко, Л. Мамчур, Л. Мацько, В. Мельничайка, М. Оліяр, С. Омельчука, М. Пентилюк, О. Петрук, К. Пономарьової, Л. Попович, Н. Притулик, О. Савченко, М. Стахів, М. Стельмаховича, І. Хом'яка й інших дослідників. Мовленнєвий розвиток учнів початкової школи досліджували В. Бадер, О. Глазова, С. Дубовик, А. Зимульдинової, О. Лобанчук, Л. Лук'яник, Г. Максимчук, В. Мельничайко, Л. Міненко, М. Орал, О. Савченко, Н. Сіранчук, А. Струк, В. Трунова, О. Хорошковської та ін.. Ці наукові праці формують потужну методологічну базу для подальшого глибокого аналізу питань розвитку мовленнєвої діяльності та удосконалення методів навчання з комунікативною орієнтацією в освітньому процесі різних рівнів підготовки фахівців.

Проблему монологічного мовлення досліджували вітчизняні лінгвісти (Д. Баранник, Л. Булаховський, І. Білодід, В. Виноградов, Р. Солганик), лінгводидакти (В. Бадер, А. Богуш, М. Вашуленко, Н. Гавриш, С. Ласунова, Н. Луцан, М. Львов, Е. Палихата, М. Пентилюк, Л. Попова, Т. Постоян, Л. Скалкін, Л. Фесенко та ін.).

Проблеми медіасвіти, медіаграмотності, медіакультури, та медіакомпетентності в реаліях сьогодення є предметом зацікавлення багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців. Знаними фахівцями на сьогодні є О. Баришполець, О. Варецька, О. Волошенко, В. Іванова, Т. Іванова, І. Кузьма, В. Літостанський, Л. Масол, О. Марків, Г. Онкович, Б. Потятинник та ін.; зарубіжні вчені J. Bowker, D. Buckingham та J. Sefton-Green, M. McLuhan, H. Innis, A. Grizzle, P. Moore, M. Dezuanni, R. Kubey, A. Hart, R. Morgan, J. Pungente, Sh. Turkle, K. Tyner та ін. У їхніх наукових працях проведено глибоке осмислення ключових понять; встановлено цілі, завдання, концепції, функції, основні напрями та чинники, які визначають генезис медіасвіти.

Аналіз наукових досліджень підтвердив, що питання розвитку монологічного мовлення у молодших школярів є однією з ключових проблем сучасної вітчизняної

методичної науки. Його вирішення має важливе науково-практичне значення та сприяє створенню концептуальних основ для формування комунікативної компетентності в учнів загальноосвітніх шкіл.

У досвіді початкової освіти спостерігається низка суперечностей, що виникають між:

- усталеним підходом до методів навчання української мови і сучасними запитам суспільства, подолання яких можливе завдяки ефективній інтеграції ресурсів традиційної методики із медіаосвітніми технологіями у освітній процес закладів загальної середньої освіти;

- вимогами змісту концепції Нової української школи та Державного стандарту початкової освіти щодо розвитку усного мовлення і станом сформованості монологічної компетентності учнів початкової школи;

- наявністю напрацьованої теоретичної бази щодо використання медіаосвітніх технологій у процесі освіти і відсутністю теоретичних засад формування монологічного мовлення учнів початкових класів через застосування інструментів медіаосвіти у практиці навчання української мови.

2. Зв'язок з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження виконане в межах наукової теми кафедри фахових методик і технологій початкової освіти «Підготовка майбутніх фахівців в умовах формування загальноєвропейського освітнього простору» (№ 0110U008158), що входить до плану наукової роботи Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Тему затверджено вченою радою Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 9 від 03 листопада 2020 р.).

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Основні ідеї, наукові положення та теоретичні висновки дисертації сформовані автором особисто. *Уперше* визначено й науково обґрунтовано сутність поняття «сформованість монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти»; *визначено й науково обґрунтовано* педагогічні умови формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти (наявність позитивних емоційних стимулів у формуванні монологічної компетентності засобами медіаосвіти; залучення учнів до активної мовленнєвої діяльності монологічного спрямування; створення медіасередовища для формування монологічної компетентності в початковій школі); *виявлено* критерії (структурно-композиційний, комунікативно-продуктивний, комунікативно-креативний) із відповідними показниками, *схарактеризовано* рівні сформованості монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти (високий, достатній, задовільний, низький); *розроблено та апробовано* модель формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти (комунікативно-збагачувального комунікативно-діяльнісний і комунікативно-творчий етапи); *уточнено* поняття: «компетентність», «монологічне мовлення», «монологічна компетентність», «медіаосвіта»; *набула подальшого розвитку* методика розвитку монологічного мовлення в учнів початкових класів.

4. **Теоретичне та практичне значення результатів дисертації** полягає в розробленні та впровадженні діагностувальних та експериментальних методик

формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти; системи ігрових мовленнєвих вправ та ситуацій, конспектів уроків, укладанні переліків інформаційних ресурсів, спрямованих на формування монологічної компетентності.

Матеріали дисертаційної роботи можуть знайти застосування в освітньому процесі початкової школи, у навчанні фахових методик та дисциплін гуманітарного спрямування на факультетах підготовки вчителів початкових класів у закладах вищої освіти, а також у програмах підвищення кваліфікації педагогів в інститутах післядипломної освіти.

Основні **результати дослідження впроваджено** в освітній процес таких закладів освіти: ліцей № 5 Івано-Франківської міської ради (довідка про впровадження), Бурштинський ліцей імені Ольги Басараб Бурштинської міської ради Івано-Франківської області (довідка про впровадження Буківської Загальноосвітньої школи I-III ступенів Виноградівської міської ради Закарпатської області (довідка про впровадження № 149 від 10.09.2025), Навчально-виховний комплекс "Малокопанська загальноосвітня школа I-II ступенів - дошкільний навчальний заклад" Виноградівської міської ради Закарпатської області).

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації забезпечується методологічною і теоретичною обґрунтованістю базових концептуальних положень; використанням системи методів дослідження, віовідних об'єкту, предмету, меті, завданням дослідження; якісним і кількісним аналізом одержаних даних; експериментально-дослідною перевіркою висунутої гіпотези; статистичною обробкою даних експерименту.

6. Використання (апробація) результатів роботи.

Основні результати в дисертаційній роботі доповідалися на конференціях: міжнародних Міжнародна науково практичної онлайн-конференції (Івано Франківськ, 2022 р.); Міжнародній науково-практичній конференції (Мукачево, 2023 р.); Міжнародна науково-практична конференція Synergy of knowledge: new horizons in global scientific research (Ванкувер, Канада 2023 р.); Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects» (Riga, Latvia 2025); Міжнародна науково-практична конференція «International experience in scientific research» (Чикаго, США.2025р.) науково-практичних конференціях Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих учених (Миколаїв 2020).

Окремі положення дослідження обговорювалися на щорічних звітних наукових конференціях професорсько-викладацького складу, аспірантів і докторантів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (2021-2025 рр.).

7. Особиста участь автора – одержання наукових та практичних результатів, що викладені в дисертації.

Дисертація виконана на кафедрі початкової освіти та освітніх інновацій.

Робота є результатом самостійних досліджень Дубляк Оксани Олександрівни.

8. Перелік публікацій за темою дисертації. За результатами досліджень опубліковано 10 наукових праць, у тому числі:

- 4 статті у наукових фахових журналах України категорії Б;
- 3 тез міжнародних конференцій;
- 3 тези на всеукраїнській конференції.

1. Струк А.В., Дубляк О.О. Формування комунікативної компетентності молодших школярів засобами мультимедійних технологій. Вісник науки та освіти (Серія «Педагогіка»). Київ, 2023. № 3(9). С. 553-563.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3\(9\)-553-563](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-3(9)-553-563)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/4246>

2. Струк А.В., Дубляк О.О. Теоретичні засади формування монологічного мовлення молодших школярів. Актуальні питання у сучасній науці (Серія «Педагогіка»). Київ, 2023. Вип. № 10 (16). С. 762-770.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10\(16\)-762-770](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-10(16)-762-770)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/6816>

3. Струк А.В., Дубляк О.О. Особливості формування комунікативної культури молодших школярів у освітньому процесі початкової школи. Науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. Інноваційна педагогіка. Одеса, 2023. Вип. 65. Т. 2. С. 40-43.

DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/65.2.7>

URL: http://innovpedagogy.od.ua/archives/2023/65/part_2/7.pdf

4. Дубляк О.О. Педагогічні умови формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти. Актуальні питання у сучасній науц. № 10 (40). 2025. С. 1021-1029.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-10\(40\)-1021-1029](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-10(40)-1021-1029)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index>

Матеріали і тези міжнародних та всеукраїнських конференцій:

5. Дубляк О. О. Лінгвістичні засади формування монологічного мовлення молодших школярів. Загальна та прикладна лінгвістика у колі антропоцентричних нау : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих учених / за заг. ред. Н. В. Коч. Миколаїв : СПД Румянцева Г. В., 2020. С. 135-138.

6. Струк А., Дубляк О.О. Використання українського фольклору в розвитку мовлення молодших школярів початкової школи. Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи в контексті євроінтеграції: збірник матеріалів Міжнародної науково практичної онлайн-конференції (Івано Франківськ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 19-20 травня 2022 р.). Івано-Франківськ. С. 138-141.

URL: https://drive.google.com/file/d/1FALAUQMLIC4ty-Hgf84LLo_r0-RFECU7/view?usp=sharing

7. Дубляк О.О. Формування образного мовлення молодших школярів засобами художнього слова. Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник матеріалів VII Міжнародній науково-практичній конференції (Мукачево, Мукачівський державний університет, 26–27 жовтня 2023 р.). Мукачево. С. 236-238.

URL: <http://surl.li/movor>

8. Дубляк О.О. Розвиток зв'язного мовлення молодших школярів шляхом використання інноваційних технологій. Міжнародна науково-практична конференція Synergy of knowledge: new horizons in global scientific research. Секція: 23 Педагогіка (01-03 листопада 2023 р.). Ванкувер, Канада. С. 151-154.

URL: <https://isu-conference.com/arkhiv/synergy-of-knowledge-new-horizons-in-global-scientific-research/>

9. Дубляк О.О. Використання медіаосвітніх технологій у навчальному процесі початкової школи. Collection of Scientific Papers with the Proceedings of the 3rd International Scientific and Practical Conference «Modern Scientific Research: Theoretical and Practical Aspects» (August 25-27, 2025, Riga, Latvia). European Open Science Space, 2025. С. 138-140.

URL: <https://www.eoss-conf.com/arkhiv/modern-scientific-research-theoretical-and-practical-aspects-25-08-25/>

10. Дубляк О.О. Медіаосвіта як засіб формування монологічної компетентності молодших школярів. The 1st International scientific and practical conference «International experience in scientific research» (August 28-30, 2025) BoScience Publisher, Chicago, USA. 2025. С. 124-127.

URL: <https://sci-conf.com.ua/i-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-international-experience-in-scientific-research-28-30-08-2025-chikago-ssha-arhiv/>

9. Наукове значення виконаного дослідження.

Отримані результати можуть бути застосовані в галузях знань вищої освіти 01 Освіта/Педагогіка (спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки; 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)) та при підготовці майбутніх вчителів початкової школи в закладах фахової передвищої освіти.

Результати дослідження мають значну наукову цінність, оскільки можуть бути використані у науково-дослідницькій (написання праць з теорії та історії педагогіки; методики викладання навчальних дисциплін педагогічного циклу) та освітньо-виховній (для створення навчальних програм, підручників і посібників, навчально-методичної літератури, планування просвітницьких заходів, розробки навчальних інтернет-ресурсів) роботі. Зокрема, теоретичні і практичні напрацювання можуть бути впроваджені в освітній процес підготовки фахових молодших бакалаврів в Івано-Франківському фаховому коледжі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника, Коломийському педагогічному фаховому коледжі Івано-Франківської обласної ради.

10. Практична цінність результатів дослідження із зазначенням конкретного підприємства або галузі народного господарства, де вони можуть бути застосовані.

Отримані дані будуть корисними для подальшого послідовного вдосконалення теорії та збагачення практики професійної освіти науковцями, викладачами ЗВО, аспірантами, студентами. Матеріали дисертації можуть бути використані в закладах фахової передвищої освіти під час розробки освітніх програм і навчальних планів підготовки вчителів початкових класів; з метою уточнення навчальних програм для різних освітніх рівнів; для розробки

адаптивних курсів і програм з урахуванням соціальної, етнічної, регіональної, географічної специфіки адресної аудиторії; для процесу перекваліфікації та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів; під час самоосвіти й фахового самовдосконалення вчителів; в укладанні підручників, посібників, дидактичних матеріалів, методичних рекомендацій як для вчителів початкових шкіл, так і для системи підготовки професійних педагогічних кадрів у межах закладів вищої освіти.

11. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

За результатами фахового семінару зроблено висновки:

1. Дисертація Дубляк Оксани Олександрівни на тему «Методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти» є завершеною науковою працею, у яка полягає в розробленні та впровадженні діагностувальних та експериментальних методик формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти; системи ігрових мовленнєвих вправ та ситуацій, конспектів уроків, укладанні переліків інформаційних ресурсів, спрямованих на формування монологічної компетентності, що має важливе значення для галузі знань 01 Освіта/Педагогіка.

2. За темою дисертації опубліковано 10 наукових публікацій, де в значній мірі відображені основні результати дисертації, з них 4 публікації у журналах, у фахових виданнях України (категорія Б), 5 тез міжнародних конференцій та 1 на всеукраїнській конференції.

3. Дисертація відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 р. (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами)

4. Рекомендувати дисертацію на тему «Методика формування монологічної компетентності молодших школярів засобами медіаосвіти» подану Дубляк Оксани Олександрівни на здобуття ступеня доктора філософії, для подання до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

5. Розглянувши заяви і документи голови, рецензентів і опонентів разової спеціалізованої вченої ради, та встановивши, що подані документи відповідають вимогам до членів спеціалізованої вченої ради згідно Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами), пропонувати вченій раді Університету призначити наступний склад разової ради:

Голова разової спеціалізованої вченої ради:

1. Луцан Н., Червінська І., Вербещук С. Формування медіакомпетентності молодших школярів у процесі монологічного мовлення. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. №12 (30). С.971 – 979.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12\(30\)-971-978](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12(30)-971-978)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/17778/17836>

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, монологічне мовлення, медіакомпетентність, молодший школяр.

2. Вербещук С., Луцан Н., Червінська І. Методика формування монологічного мовлення молодших школярів засобами медіаосвіти. Молодь і ринок. 2024. № 11 (231). С.50-54.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.316383>

URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/316383/307107>

Ключові слова: Креативне мислення; комунікативна компетентність; медіаосвіта; молодші школярі; діалогічна компетентність; монологічне мовлення; навчальна діяльність.

3. Червінська І.Б., Вербещук С.В., Луцан Н.І. Медіаосвіта як основа формування монологічного мовлення здобувачів освіти початкової школи. Гірська школа Українських Карпат. 2024. № 30. С.110-115

DOI: <https://doi.org/10.15330/msuc.2024.30.110-115>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/8858>

Ключові слова: Медіаосвіта, медіаграмотність, здобувачі шкільної освіти, монологічне мовлення, формування монологічного мовлення, медіаосвітні технології..

Рецензенти:

2. Червінська Інна Богданівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Докторська дисертація: Доктор педагогічних наук, 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 2021

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-0745-1413>

2.1. Луцан Н., Червінська І., Вербещук С. Формування медіакомпетентності молодших школярів у процесі монологічного мовлення. Актуальні питання у сучасній науці. 2024. №12 (30). С.971 – 979.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12\(30\)-971-978](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12(30)-971-978)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/17778/17836>

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, монологічне мовлення, медіакомпетентність, молодший школяр.

2.2. Вербещук С., Луцан Н., Червінська І. Методика формування монологічного мовлення молодших школярів засобами медіаосвіти. Молодь і ринок. 2024. № 11 (231). С.50-54.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.316383>

URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/316383/307107>

Ключові слова: Креативне мислення; комунікативна компетентність; медіаосвіта; молодші школярі; діалогічна компетентність; монологічне мовлення; навчальна діяльність.

2.3. Червінська І.Б., Вербещук С.В., Луцан Н.І. Медіаосвіта як основа формування монологічного мовлення здобувачів освіти початкової школи. Гірська школа Українських Карпат. 2024. № 30. С.110-115

DOI: <https://doi.org/10.15330/msuc.2024.30.110-115>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/8858>

Ключові слова: Медіаосвіта, медіаграмотність, здобувачі шкільної освіти, монологічне мовлення, формування монологічного мовлення, медіаосвітні технології.

3. Вербещук Світлани Василівни, кандидат педагогічних наук, викладачка кафедри початкової освіти та освітніх інновацій Карпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Кандидатська дисертація: кандидат педагогічних наук, 13.00.02 – теорія та методика навчання (українська мова), 2016

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4209-416X>

3.1. Луцан Н., Червінська І., Вербещук С. Формування медіакомпетентності молодших школярів у процесі монологічного мовлення. Актуальні питання сучасної науки. 2024. №12 (30). С.971 – 979.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12\(30\)-971-978](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2024-12(30)-971-978)

URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/17778/17836>

Ключові слова: медіаосвіта, медіаграмотність, монологічне мовлення, медіакомпетентність, молодший школяр.

3.2. Вербещук С., Луцан Н., Червінська І. Методика формування монологічного мовлення молодших школярів засобами медіаосвіти. Молодь ринок. 2024. № 11 (231). С.50-54.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.316383>

URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/316383/307107>

Ключові слова: Креативне мислення; комунікативна компетентність медіаосвіти; молодші школярі; діалогічна компетентність; монологічне мовлення; навчальна діяльність.

3.3. Червінська І.Б., Вербещук С.В., Луцан Н.І. Медіаосвіта як основа формування монологічного мовлення здобувачів освіти початкової школи. Гірська школа Українських Карпат. 2024. № 30. С.110-115

DOI: <https://doi.org/10.15330/msuc.2024.30.110-115>

URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/msuc/article/view/8858>

Ключові слова: Медіаосвіта, медіаграмотність, здобувачі шкільної освіти, монологічне мовлення, формування монологічного мовлення, медіаосвітні технології.

Опоненти:

4. Романюк Світлана Захарівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та методики початкової освіти Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича.

Докторська: Доктор педагогічних наук, 13.00.01 – загальна педагогіка та історія педагогіки, 2015

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9905-8880>

4.1. **Romanyuk, S., Karaman, O., Onyshkiv, Z., Vasylyk, M., & Strohanova, H. (2024).** The use of multimedia technologies in the development of the methodological competence of future teachers. *Eduweb*, 18(2), 197–208.

ISSN: 1856-7576

DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.02.14>

URL: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001263111200015>

Ключові слова: competence approach, educational field, future teachers, multimedia technologies, professional training.

4.2. **Романюк С. (2024).** Використання інтерактивних медіа у підвищенні ефективності формування монологічного мовлення здобувачів освіти *Acta Paedagogica Volynienses*. Вип. 4, с.90-95 ISSN 2786-4693 (Print) ISSN 2786-4707 (Online).

DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.4.15>

URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/1987>

Ключові слова: інтерактивні медіа, монологічне мовлення, здобувачі освіти, цифровізація, мовленнєва компетентність, персоналізація навчання.

4.3. Романюк, С. (2025). Сучасні підходи до формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках української мови. *Acta Paedagogica Volynienses*, 3, 65–73.

DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2025.3.10>

URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/2763/2594>

Ключові слова: комунікативна компетентність, мовленнєвий розвиток, уроки української мови, лінгводидактика, сучасні підходи, молодший школяр, мовна особистість, початкова школа.

4.4. Романюк, С. (2024). Використання інтерактивних медіа у підвищенні ефективності формування монологічного мовлення здобувачів освіти. *Acta Paedagogica Volynienses*, 4, 90–95.

DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.4.15>

URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/1987/1869>

Ключові слова: інтерактивні медіа, монологічне мовлення, здобувачі освіти, цифровізація, мовленнєва компетентність, персоналізація навчання.

5. Сіранчук Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри початкової освіти Київський столичний університет імені Бориса Грінченка.

Докторська дисертація: диплом 08.03.1997 р., спеціальність 07.00.01 – історія України (КН № 013477).

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0472-5861>

5.1. Сіранчук, Н. (2025). Педагогічний потенціал сучасних українських періодичних видань для дітей молодшого шкільного віку. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка.*, (43 (1), 62–70.

DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2025.43>

URL: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2025.438>

Ключові слова: Періодичні видання, медіаосвіта, дитячі журнали, етичний розвиток, естетичний розвиток, індивідуальні здібності.

5.2. Сіранчук, Н. (2024). Формування монологічного мовлення в учнів початкових класів засобом емоційності медіаосвіти. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка.*, (42(2)), 68–74.

DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2024.42>

URL: <https://doi.org/10.28925/2311-2409.2024.429>

Ключові слова: Емоції, емоційність в медіаосвіті, монологічне мовлення, медіаконтент, психічний розвиток, мовний розвиток.

5.3. Сіранчук Н.М. До проблеми формування монологічного мовлення учнів початкових класів засобами медіаосвіти. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*, 2024, Вип.3(56). С. 98-104

DOI: <https://doi.org/10.31376/2410-0897-2024-3-56-98-105>

URL: <https://journals.gnpu.edu.ua/index.php/vgnpu/issue/view/3>

Ключові слова: Діалогічне мовлення, медіаосвіта, медіакультура, медіаколектив, медіаконтент, медіаграмотність, медіапродукт.

5.4. Сіранчук Н.М. Формування монологічного мовлення учнів початкової школи в умовах медіакабінету. *Acta Paedagogica Volynienses. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки*, 2024. № 4. С. 96-102.

DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.4.16>

URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/1988/1870>

Ключові слова: медіакабінет, монологічне мовлення, медіаконтент, літературні зразки, зразкове мовлення вчителя, засоби наочності, медіаосвіта.

5.5. Сіранчук Н.М. Формування монологічного мовлення учнів початкових класів засобом медіаосвіти на матеріалі синтаксису простого речення. *Acta Paedagogica Volynienses. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки*, 2024. № 3. С. 49-56.

DOI: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.3.7>

URL: <http://journals.vnu.volyn.ua/index.php/pedagogy/article/view/1858/1745>

Ключові слова: медіаосвіта, монологічне мовлення, медіаконтент, синтаксис, інтонація, розвиток мовлення, літературні зразки

Голова фахового семінару
доктор педагогічних, професор,
декан Педагогічного факультету

Оксана КОНДУР

Секретар фахового семінару
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової
освіти та освітніх інновацій

Світлана ВЕРБЕЩУК

17 жовтня 2025 р.